

- складання прислів'я та приказки за набором слів;
- перетворити загадку в прислів'я;
- інсценування прислів'їв та приказок.

Власне творчий етап. На цьому етапі основним видом роботи є самостійне творення учнями прислів'я та приказки на задану тему. Також на уроках розвитку зв'язного мовлення цікавим видом роботи є складання міні-твору, назвою якого є прислів'я.

Четвертий етап – аналіз та удосконалення творчої роботи. Школярі удосконалюють створені прислів'я та приказки.

Створення прислів'їв та приказок – надзвичайно корисний і цілком доступний для молодших школярів вид словесної художньої творчості. Проте створення прислів'їв є більш доступним для дітей, ніж створення приказок, бо прислів'я виражають закінчену думку й становлять собою речення (чи два речення). Тому школярам легко не тільки створювати прислів'я, але й використовувати їх у власному мовленні.

того, щоб навчити учнів початкової школи створювати прислів'я, необхідно пояснити дітям, що цей жанр фольклору, як правило, поділяється на дві частини. В одній зображується те чи інше явище, розповідається про щось, а в іншій – робиться висновок.

Форм роботи з прислів'ями та приказками на уроці читання є дуже багато, проте все залежить від творчого підходу вчителя. Адже творчість учителя породжує творчість учня.

Висновки. Залучення дітей молодшого шкільного віку до творчої діяльності розкриває перед ними горизонти людських можливостей і сприяє правильному визначенню свого місця на широкому полі власних знань, умінь та здібностей. Фольклорна спадщина має широкий простір для педагогів, завданням яких є розвиток творчого підростаючого покоління. Усна народна творчість є невичерпним дидактичним матеріалом для різних видів роботи з дітьми молодшого шкільного віку, містить глибоке навчальне, розвивальне та виховне значення.

Уміле використання прислів'їв та приказок на уроках літературного читання дасть змогу учням збагнути суть мови не лише як засобу спілкування, а й як вираження національної психіки, мудрості народу, його духовної культури.

Складання молодшими школярами прислів'їв та приказок розвиває їхні творчі здібності, уяву, кмітливість, пам'ять, спостережливість, вдосконалює мовленнєві вміння. Під час такої творчої роботи в дітей виробляється вміння користуватися словом, закріплюються навички вдумливого, уважного ставлення до рідної мови. Тому дуже важливо, щоб створення прислів'їв та приказок здійснювалося в атмосфері справжньої зацікавленості учнів, їх творчої активності, в атмосфері, що сприяє пошуку засобів правильного, точного, виразного мовлення. «Творчість не приходить до дітей так собі, – стверджував Василь Сухомлинський, – творчості треба вчити» [2, с. 111].

Отже, розвиток творчих здібностей в учнів потребує від вчителя продуманої системи роботи, яку треба проводити систематично, послідовно – тільки тоді вона даватиме результати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бронзенко Т. Прислів'я та приказки в контексті уроку української мови і літератури / Т. Бронзенко // Українська мова і література в школі. – 2012. – № 5. – С. 39-46.
2. Гримаська А. О. Розвиток творчого потенціалу молодших школярів на уроках літературного читання / А. О. Гримаська // Таврійський вісник освіти. – 2017. – № 1 (57). – С. 108-113.
3. Комарівська Н. О. Розвиток творчого потенціалу дітей дошкільного та молодшого шкільного віку засобами фольклору / Н. О. Комарівська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2016. – Випуск 46. – С. 30-33.
4. Митник О. Психолого-педагогічні умови розвитку дитячої творчості в навчально-виховному процесі / О. Митник, О. Кочерга // Початкова школа. – 2014. – № 11. – С. 3-6.
5. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти : посібник для вчителів і методистів початкового навчання / О. Я. Савченко. – 2-ге вид., доповнене, перероблене. – К. : Богданова А. М., 2009. – 226с.
6. Янковчук М. М. Розвиток обдарованості : практичний досвід / М. М. Янковчук // Обдарована дитина. – 2013. – № 9. – С. 48-49.

Дедьо Т.

Науковий керівник – доц. ГруцьГ.М.

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Актуальність дослідження. Упровадження інновацій у сферу освіти – це складний процес, який передбачає поступове оновлення і вдосконалення змісту, методів, прийомів, форм, засобів, що, безумовно, впливає на якість педагогічного процесу. Проблеми розвитку інноваційних процесів в освіті присвятили свої дослідження такі науковці: В. Кремень, І. Зязюн, С. Бараннікова, В. Загвязинский, М. Кларін,

Г. Коджаспарова, В. Ляудіс, А. Моїсєєв, І. Підласий, Л. Подимова, С. Поляков, А. Пригожин, В. Рібакова, В. Сластьонін, С. Сисоєва, П. Щедровицкий, А. Хуторской та ін.

Однак, незважаючи на значну кількість досліджень у цьому напрямку, й нині відсутні єдині підходи як до визначення поняття «освітня інновація», так і до класифікації інновацій, зорієнтованих на освітні цілі, які мають певні специфічні особливості та властивості.

Мета статті – окреслити особливості інноваційної діяльності закладу середньої освіти.

Провідною тенденцією сучасної освіти є розвиток інновацій, а отже, насиченість закладу середньої освіти інноваційними продуктами. Прямим продуктом творчого пошуку можуть бути навчальні технології, оригінальні виховні ідеї, форми та методи виховання, нестандартні підходи в управлінні. Побічним продуктом інновацій як процесу творчої діяльності є зростання педагогічної майстерності вчителя і керівника, рівня його культури, мислення, світогляду. Тобто творчий пошук веде до розвитку цілісної системи особистості педагога. Творчий пошук також суттєво впливає й на особистість учня. Учні більше цінують учителів, які запроваджують інновації, на таких уроках вони працюють активніше, в них пробуджується бажання випробувати й власні можливості в інноваційній діяльності. Якщо ж йдеться про педагога-управлінеця, то він повинен побудувати своєрідну комплексну педагогічну технологію. Найвдалішим прикладом такої технології є діяльність авторських (інноваційних) шкіл. Якщо вузькопредметна інноваційна педагогічна технологія включає учня в нетрадиційні способи засвоєння знань лише в обмеженому полі конкретної дисципліни, то система авторської школи охоплює різні сторони його буття. Вважаємо, що модель авторської школи – прообраз якісних перетворень в освіті, який випереджає педагогічні традиції сучасності, створює основи для формування Нової української школи – школи майбутнього.

Варто також зазначити, що в інноваційному закладі освіти триває інтенсивне переосмислення цінностей, долаються стереотипи педагогічного мислення, здійснюють глибинні системні перетворення, які стосуються усіх аспектів реформування навчально-виховного процесу. Такі заклади, в яких педагогічний та учнівський колективи експериментують, апробують, впроваджують нові педагогічні ідеї, теорії, технології, можна вважати інноваційними.

Сучасні авторські школи (загальноосвітня школа, ліцей, коледж, гімназія), які виникають на базі звичайних масових шкіл, глибоко розробляючи та реалізуючи на оригінальній технологічній основі свої функції, стають інноваційними закладами середньої освіти.

Педагогічні колективи авторських шкіл на чолі з їхніми засновниками розробляють та впроваджують нові освітньо-виховні моделі, новий зміст, методи, форми, засоби навчання, виховання й менеджменту; продукують та апробують нові педагогічні системи й технології; розгортають широку експериментальну діяльність. Колективний, груповий та індивідуальний пошук авторського (творчого і самобутнього) розв'язання цих завдань означає шлях переходу на новий рівень продуктивної діяльності цілісних освітніх систем. Головний стимул їх розвитку – вивчення результативності своєї праці за показниками виходження випускників у наступні освітні системи або в суспільне виробництво та пошуки покращення цих результатів [3, с. 18].

Сутністю авторської школи є її принципово експериментальний характер, що може знаходити своє вираження в пошуку нових, відмінних від існуючої практики цілей освіти, нового змісту освіти за умови збереження його традиційних цілей, нових педагогічних технологій за умови збереження існуючих цілей і змісту, нових форм організації навчального процесу вихованого колективу [1]. Ідея освітнього колективу створити авторську школу може бути найважливішим стимулом до самоосвіти та самовдосконалення кожного її члена. Це вимагає від педагогічного колективу вирішення нових інформаційних, комунікативних та організаційних завдань.

Як слушно зауважує О. Новак, авторські школи можуть розвиватися за певних умов: наявність оригінальної ідеї, яка дає змогу досягти вагомих результатів діяльності; забезпечення її оригінальним змістом, засобами, формами та методами реалізації; підбір висококваліфікованих, професійно підготовлених учительських кадрів, спроможних творчо розв'язувати різноманітні педагогічні завдання; розроблення авторських навчальних планів і програм, які відображають особливості авторської школи, її профіль; підготовка авторських навчальних посібників, підручників, кабінетів, лабораторій; створення авторських традицій, які властиві саме цьому навчальному закладу, що акумулює накопичений педагогічний досвід.

У педагогічній практиці України відомі технології таких авторських шкіл: О. Захаренка, М. Гузика, М. Палтишева, В. Шаталова, М. Чемберджи, В. Алфімова, О. Сологуба, В. Хайруліної, П. Антонюка, школа Артека (ген. дир. – М. Сидоренко), М. Чумарної та ін. Кожен із цих закладів має оригінальну концепцію, статут, програми, посібники, інформаційне забезпечення, інновації у навчанні та вихованні.

Так, школа М. Чумарної створювалася як науково-методична лабораторія, концепція якої передбачає вивчення історії рідного краю на казковому, міфологічному, фольклорному матеріалі тощо. Школа має триступеневу структуру, гуманітарний та природничий матеріал.

Полтавська авторська національна школа № 37 (директор О. І. Вовк) діє в такому статусі з 1992 р. та є одним із найперших і найвідоміших у регіоні експериментальних майданчиків для апробації сучасних

педагогічних технологій. Головною метою школи є розвиток особистості учнів і вчителів урізних видах діяльності: праці, спілкуванні, грі, самодіяльності тощо.

Визначальними рисами у діяльності школи є такі: ретельно розроблена і теоретично обґрунтована програма дослідно-експериментальної роботи; створення педагогічних технологій, які забезпечують сучасне наповнення і рівень освіти; розвиток творчої особистості учня через творчо працюючого вчителя; спрямованість навчально-виховного процесу на еколого-медичний та менеджер-технічний профілі; гомогенність класів (до 9-го включно) і відмінність підходів до розвитку і освіти на гомогенній основі; обов'язковість школи повного дня (1–4 кл.); поетапний аналіз розвитку особистості протягом навчання.

Школа забезпечує викладання великого діапазону навчальних дисциплін. Крім базового компоненту, існують цикли предметів гуманітарного, природничого, економічного і технічного профілів та спеціальні предмети для забезпечення професійної підготовки ділової людини: банківська справа, бухгалтерський облік, маркетинг, менеджмент тощо. Пройшли успішну апробацію такі спецкурси як економіка (1–11 класи), інформатика (1–11 кл.), друга іноземна мова (з 7 класу), історія культури України (з 6 кл.), основи технічної творчості, екологія та охорона природи, лікарські рослини, психологія спілкування, «Я і моя родина», хореографія тощо. Мережа діючих у школі факультативів має свою функцію, з одного боку, підготовку до вступу у вищі навчальні заклади, з іншого – опанування сучасними професіями: автосправою, діловодством, риторикою тощо.

Отже, кожна авторська школа – це певною мірою невелике педагогічне відкриття, яке потребує систематичного вивчення. Виникнення та розвиток авторських шкіл пов'язані з наявними в суспільстві гострими потребами вдосконалення освітньої практики. На шляху розвитку педагогічної думки авторська школа є гуманістичним навчально-виховним закладом, діяльність якого побудована на оригінальних авторських ідеях та авторських технологіях, розроблених педагогом-практиком (творцем), що реалізується в тісній взаємодії педагогічного колективу, учнів, батьків. Створення авторських навчальних закладів є реальною альтернативою і перспективним напрямком розвитку традиційної освітньої системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вакарчук І. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: Тези доповіді Міністра освіти і науки України Івана Вакарчука / Іван Вакарчук // Освіта. – 2009. – 24 червня – 1 липня. – С. 3.
2. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті // Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014. – С. 12–28.
3. Новак О. Особливості використання педагогічних технологій у навчально-виховному процесі сучасних інноваційних шкіл / О. Новак // Теорія та методика управління освітою. – 2012. – № 9. – С. 15–28.
4. Побірченко Н. С. Змістовий аспект поняття «авторська школа» / Н. С. Побірченко // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. Івана Франка. – Вип. 36. – Житомир, 2007. – С. 33–37.
5. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності: Наказ Міністерства освіти і науки України від 7.11.2000 № 522 // Освіта України. – 2001. – 7 лютого. – С. 17–18.
6. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України ; Верховна рада України. – 2002. – № 36. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

Івашук Т.

Науковий керівник – проф. Радчук Г.К.

ПРОГРАМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВІДУ СТРАХІВ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність проблеми. Емоційна сфера дитини дошкільного віку є важливим індикатором її психологічного благополуччя. Складні соціально-політичні умови в країні, часто неправильний стиль сімейного спілкування, дезадаптованість дитини у виховному середовищі, негативний вплив мас-медіа роблять психіку дошкільника ще більш вразливою.

У дошкільному віці діти ще не володіють достатньою кількістю природних ресурсів щоб самостійно протистояти негативним впливам. Без допомоги дорослих, дитина залишається сам на сам із власними проблемами та переживаннями. Як наслідок, у свідомості маленької особистості з'являються соціально опосередковані страхи, а нормативні загострюються та можуть перерости у фобії й неврози.

Дитина, як частина соціуму, нерозривно пов'язана з ним, вона ще залежна від свого оточення, тому як губка вбирає усе те, що це оточення їй пропонує. Саме тому, для вирішення проблеми страху й тривожності варто залучати значущих дорослих: батьків та виховний колектив дошкільного навчального закладу. Такий